

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לתברים גליון מס 315 בס"ד ערש"ק פר' נח - א' (ב' דר"ה) חשוון תשס"ח

פנינים יקרים

אלה תולדות נח (ו', ט') רמז שאם תסבור אתה בעצמך שצדקת עדיין לא פעלת כלום כיון שנפל לך זאת המחשבה אינך אלא כתולדה במקום אב, וזה אלה תולדות נח ר"ל שאינה אלא תולדה כנ"ל באם יסבור בעצמו נח איש צדיק תמים וק"ל.

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (ו', ט') איתא בגמ' (סנהדרין ק"ח) יש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי ע"ש. וצ"ב כיצד דרשו לגנאי מאחר ואמר הקב"ה כי אותך ראיתי צדיק (ו', א') אלא שנח דרש בעצמו - מעצמו את הגנאי שכן נח נשאר עניו ושפל בעיני עצמו בזכרו תמיד בגדלות הבורא ממילא ראה את עצמו לגנאי. וזהו מה שאמר הכתוב צדיק תמים שנשאר עניו ושפל בעיני עצמו.

נח איש צדיק תמים וגו' (ו', ט') למרות שנח היה איש צדיק תמים בכל זאת בני ישראל ממשכים את עצמם כבני אברהם ולא כבני נח. כי אברהם לימד על הצורך לדאוג לזולת כי כן מצאנו אצל אברהם כששמע שהקב"ה רוצה להפוך את סדום. וכן עשה משה רבינו כאשר בני ישראל חטאו בעגל אמר מחני נא מספרך אשר כתבת, ובערבות מואב קבלו בני ישראל הערבות זה לזה.

כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו', יג') הארץ היתה מלאה בחמס כי הלא קודם ברכה לה' הארץ ומלאה ורק לאחר ברכה הארץ נתן לבני אדם (עיי' ברכות לה), ומכיון שלא ברכו תחלה הכל בחוקת גזול מפניהם.

(מגיד תהלות בשם הרה"ק מקלביסוב)

וַיֵּבֶן נח מזבח לה' וגו' ויעל עולות (ח', כ') איתא בכוונת האר"ז ל' עולות' אותיות 'תולע' דהנה תולע הוא מחוסר אמונה שדואג שמא לא יהיה לו למחר מה לאכול ותמיד חובק בכל האשפות להיות אוגר לחמו ובסוף נעשה תולע, אמנם בני ישראל עם קדושו מעלים זאת הבחינה והופכים מ-תולע ל-עולת כבח האמונה שהם מאמינים ודבקים תמיד בהש"ת באהדותו יתב"ש כי הוא המחיה והוא המהוה את הכל כמש"כ (נחמ"ט ס', ו) ואתה מחיה את כולם. וכן מצינו במן (שמות ט"ז, י"ט) ויאמר משה... איש אל יותר ממנו עד בוקר, ולא שמעו אל משה וגו' ויורם תולעים, שרומזו על חסרון האמונה, מאידך ביום הששי הניחו עד בוקר כבח האמונה - ורמה לא היתה בו.

(הרה"ק מסווראן)

וַיֹּאמֶר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החלם לעשות וגו' (י"א, ו') לכאורה כל ענין דור ההפלה צריך בירור הלא אדרבה בהיותם עם אחד ושפה אחת יש בזה מעליותא ולמה - נרדה ונבלה שם שפתם? התיירץ הוא להיות מאוחדים על כסים של כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה יביאו לתוצאות גרועות מאוד כי יכפרו בכל הטוב ובהכרה שהכל מאתו יתברך וזו היתה רשעתם.

וַיֹּאמֶר ה' אל אברם לך לך (י"ב, א') פרש"י: להנאתך ולטובתך. וקשה אם ההליכה להנאתך ולטובתך מדוע הליכה זו נכללת בין עשרה הנסיונות שנתנסה אברהם אבינו? אלא שהנסיון הוא לבדוק אם אברהם יעשה צווי ה' מתוך אהבה או כשביל השכר וכד', ואכן אברהם הוכיח שכל כוונתו היה לשם שמים כדכתיב (י"ב, ד') וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'.

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה (י"ב, ב') פרש"י: ואעשך לגוי גדול - זהו שאומרים אלקי אברהם, ואברכך - אלקי יצחק, ואגדלה שמך - אלקי יעקב, יכול יהיו חותמין בכולם, ת"ל והיה ברכה, כך חותמין ולא בהם. פירש הרה"ק מאפמא דאברהם הוא גמילות חסדים, יצחק עבודה, יעקב תורה, וה"ק יכול יהיו חותמין בכולם שצריך כל אחד לקיים כולם דיקא ת"ל כך חותמין. פירוש במדתך תתעסק ותקיימם והבן.

וַיֵּלֶךְ למסעיו (י"ג, ג') פירש"י: בחזרתו פרע הקפותיו, מסביר הרב הקדוש מקאזמיר בעת שהיה אברהם נע ונד ממקום למקום היה מפרסם ברכים ומכריז על מציאותו של א-ל אחד וכך היה מכניס אנשים רבים תחת כנפי השכינה, אולם לא כל האנשים האמינו לו כי היו רבים ששאלו את אברהם אם אמנם הקב"ה מנהיג את העולם מדוע איפוא מניח לעבדו הנאמן להיות נע ונד? על שאלה זו נשאר אברהם חייב תשובה. בחזרתו ברכוש רב פרע הקפותיו כי יש לו תשובה גם לאלו שעובדה זו מנע מהם התקרבות בורא.

שיחת הרא"ש זיע"א פרשת כי תבא תש"ל - נכתב ע"י א"א

בני אדם חיים בהרגלי חייהם, ואומרים בתפילה "מלא כל הארץ כבודו" מבלי לעמוד על המשמעות. כל תינוק לאחר שנולד רוצה אמו לגדלו שלא ישאר כבהמה, כאשר הוא רק מתחיל לקבל קצת שכל היא מרגילה אותו להבין כמו שלמדו אותה, - שיש רבש"ע בעולם, וכך הוא גודל עם ידיעה זו ואומר בתפילה "מלא כל הארץ כבודו", אבל מה זה "מלא כל הארץ כבודו" אינו יודע. וכן הוא גם לומד תורה כפי שלימדו אותו בקטנותו. הכל מתוך רגילות, כמצות אנשים מלומדה. אמנם אם האדם רוצה להגיע להכרה האמיתית של "מלא כל הארץ כבודו" עליו להכיר את בהמיותו, כמו שנאמר "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל". וכשהוא אומר "נשמה שנתת בי טהורה היא" הוא צריך להיות בבחינת נשמה, דהיינו להכיר בכל מסתורי ליבו ששם הוא פגום, בהיפוך מן הגוף שמנסה להחביא את הפגם הזה.

האדם מנסה בכל כוחו להחביא את הפגמים שלו, כי הם גורמים לו כאב למה הוא פגם, ומביאים אותו ליאוש, וממילא הוא נשאר בבהמיותו, מכיון שאינו חודר לפנימיות נפשו, ואינו יודע שדווקא ההכרה בפגמים הללו היא תיקון נפשו, כי מתוך זה הוא יכול להשיג ("דערהערן") ש-מלא כל הארץ כבודו, לא כמצות אנשים מלומדה, אלא מתוך הכנעה ועבדות. ואז יוכל להבין ש-מלא כל הארץ כבודו גם שם, במחשבה הזו, שהוא רוצה להסתיר, ורוצה לתרץ את עצמו, ולא רוצה להכיר שכל זה הוא הלחץ של היצה"ר שלוחץ

אותו בכדי שהוא - היצה"ר - ישאר בשלמות. ולדאבונינו עד היום הוא בשלימות בגלות המר הזה, ואנו שבויים בידו, עד שאפשר לומר עלינו "ויתנם לרחמים לפני שובימו". כי במה שונים אנו מאחינו שנמצאים בשבי אצל הגויים, או אלו שנתפסו בדרכם לארצה"ק. (הדברים נאמרו בתקופת חטיפת המטוס ע"י מחבלים), רק ההרגל פועל שהאדם לא חושב במה הוא שונה מאחיו שלפני כמה שבועות עוד ישב במנוחה ועכשיו הוא בשבי, ואת הפסוק "ויתנם לרחמים לפני שובימו" הוא אומר כמצות אנשים מלומדה ובכלל לא חושב על האח שנמצא בשבי ומי יודע מה נעשה אתו, ולא חושב על כל הזמן הארוך שדם עבדיו נשפך, ולא מבין את המשמעות האמיתית של זה, זה רק כתוב בסידור ולא יותר. כשאומרים "נקום נקמת דם עבדיך השפוך" לא מתכוונים על הגוף שבלאו הכי הוא כלה מאליו, רק על הרבש"ע שנמצא בכל גוף, כי כל הבריאה זה רק הרבש"ע שהכל שלו, והגוף זה ג"כ הוא, וכשהורגים הב"א הורגים חלק אלוהה ממעל. ולכן "ונקיתי דמים לא נקיתי" מכיון שפגמו ברבש"ע. זהו "מלא כל הארץ כבודו" - הכל הוא רק רבש"ע ואין עוד מלבדו.

ובשעה שהאדם חי במציאות הזו שכל הבריאה זה רק הרבש"ע, מאליה מתפרצת הקריאה "מה אנוש כי תזכרנו", מה זה הב"א בכלל. רק שהקליפה - דהיינו הטבע של האדם - מרחיקה אותו מהכרה זו, וללא הרף מגרשת אותו שלא יחדור לפנימיות לבבו, ובכך תשכיח ממנו שמלא כל הארץ כבודו,

תמיד" אזי ה"מלא כל הארץ כבודו" שאומר הוא רק מצות אנשים מלומדה, ולא בהכנעה. והאדם שרוצה להגיע לעבודת הבורא עליו להשיג שפלות, וכל עוד שלא ישיג שפלות הוא גוף שלמד לומר "מלא כל הארץ כבודו" במצות אנשים מלומדה, ותכלית הבריאה היא שע"י הכנעה ישיג בחינת "מלא כל הארץ כבודו" בשלימות.

כל אדם פוגם, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אין נותנים לאדם לעשות. את העבודה בשלימות כי מזה הוא יגיע לגאווה. כי זה הוא כל האדם - זה לעומת זה, וכנגד העבודה הגדולה שעושה יש בו גאווה. וזה שאמר הכתוב "ה' מלך גאות לבש", היינו מהיכן יוודע לאדם כי "ה' מלך", התשובה היא "גאות לבש", מכך שאחרי העבודה שלו בלתי אפשרי שלא יפול בגאווה. וע"י שיבטל את הגאווה הזו יהפוך אותה לבחינת "ה' מלך" מתוך "גאות לבש". ועל כן כאשר האדם עושה דבר טוב, או הצדיק כאשר נמצא במדרגה עליונה, הוא בסכנה גדולה, שמא ישאר בגאווה שלו. ולכן הבעש"ט פחד כ"כ בנשימותיו האחרונות ואמר "אל תבואני רגל גאווה". וכמו כן היה ענין זה אצל כל הצדיקי אמת. ורק ע"י שיכיר - כי אין מתום בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמי מפני חטאתי, דהיינו שאין בו מציאות כלל, אז יהיה - מלא כל הארץ כבודו. וכל עוד יש בו יסוד של גאווה ויאוש אין זה - מלא כל הארץ כבודו, ואין הוא יכול לעבוד את ה'. רק אחר שיהפוך את היאוש לשפלות ואת הגאווה ל"ה' מלך גאות לבש", אז יוכל לומר באמת "מלא כל הארץ כבודו". וזו היא תכלית הבריאה

והידיעה הזו תהיה אצלו רק כמצות אנשים מלומדה ותו לא. רק זה שהולך תמיד בדרך של דוד המלך "כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד" הוא יכול להשיג שמלא כל הארץ כבודו, וללא הכרה זו לא יוכל להשיג שמלא כל הארץ כבודו.

אל ההשגה ש"מלא כל הארץ כבודו" האדם צריך להגיע מתוך מחשבותיו הרעות. ואסור לו להזניח שום מחשבה. מכיון שעוד לפני שהמחשבה הרעה באה אליו ופגם בה הוא כבר נמצא במחשבה זו, כי המחשבה מושכת אותו כפי המציאות שלו שהוא מורגל בפגמיו, ושורש המחשבה נמצא בו כל הזמן. אכן, כאשר מתעוררת המחשבה בפועל ויש לו נפילה הוא נופל בזה ביאוש, ואם לא היתה לו נפילה ועשה מעשים טובים - הוא בגאווה. בין כך וכך הוא נמצא או ביאוש או בגאווה, וכל הזמן מתרץ את עצמו בכל מיני אופנים כדי שלא יהיה בכאב של השבי שבו הוא נמצא. בעוד שלאמיתו של דבר הכאב של האדם מהנפילות שלו זה יסוד האנוש, וכך הוא סדר הבריאה, כמו שדוד המלך ע"ה אמר "וחטאתי נגדי תמיד". וזוהי המציאות שהאדם צריך להשאר בה, בכדי שיהיה - מלא כל הארץ כבודו, והכבוד יהיה כבוד ה' ולא כבוד עצמי שנובע מהרגש של הפעולות שעשה, ובכדי שלא ישאר לו איזה הרגש בפעולה שהוא עושה. והרי מי שהולך בדרך האמונה ויש לו הרגש במה שהוא עושה הוא ממש כופר בעיקר, מפני ש-מלא כל הארץ כבודו היינו שלא נשאר אף שמץ של גוף.

ולכן האדם צריך לעבוד עד שיגיע להכרה זו, כי כל עוד שאינו זוכר את "חטאתי נגדי

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

315
ד

תביאני רגל גאווה, והמלחמה הזו, לבטל את הגוף, היא תמידית ואינה פוסקת. שכן היא תכלית האדם בעולם הזה. ודוד המלך נכנס לשלימות של - ונחנו מה, ורצה להעלות את כל הניצוצות ולהיות כמלאך. אז הרבש"ע אמר לו יש לי הרבה מלאכים, שרפים ואופנים וחיות הקודש אומרים לפני כל היום קדוש קדוש קדוש, לא לשם זה בראתי את האדם ("איך האב פון דעם גאר נישט"), רק ע"י אנוש, ע"י בחירה. שאם לא כן לשם מה הבריאה.

(- האשק יק"ל בס"ה -)

שלשמה ברא הקב"ה את עולמו.

אך כל זמן שאינו מכיר בכך ש-אין מתום בבשרי, ואינו מתהלך בבחינת - וחטאתי נגדי תמיד, עדיין לא הגיע לבחינת - מלא כל הארץ כבודו. ואף אם הגיע לגדלות אמיתית הוא מסוכן מן הגאווה. שלעומת כל העבודה הגדולה ביותר מוכרח להיות נסיון של גאווה, שאם לא כן לא היה הבעש"ט צריך להתפלל "אל תבואני רגל גאווה". ולמרות שהגוף של הצדיקים הוא כולו מציאות הקדושה, ובכלל לא שייך אצלם רק שמץ מה של גאווה, מכיון שבעולם הזה מוכרחים לעבוד את השי"ת ע"י הגוף, אצלם זוהי העבודה של הגוף - אל

שהשמחה במעונם

הר"ר שמואל יעקובסון ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר משה יעקובסון ומשפ' להולדת הבן
משפ' גולדשטיין להולדת הנינים
הר"ר יעקב עמית ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר אמנון כוודר ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר ישראל עמית ומשפ' להולדת הבן
הר"ר משה שמואל בנימין האפמאן ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר אהרן תופיק ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר צבי הולד ומשפ' לאירוסי הבת
הר"ר בנימין בבתי ומשפ' לנישואי הבן

לעילוי נשמות

הר"ר דוד יעקב בן אריה מרדכי ז"ל נלב"ע א' מר חשון תשס"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

י"ל ע"י
מערכת החברותא
ח' ערני 3
02 - 5829688 ☎
פקס: 02 - 5325477
ח.ה. 5080
ירושלים 91050